

Redaktionssekreterare: Sven Malm, tel. 13 56 06

Mai Zetterling och Stina Ekblad berättade om filmen Amorosa på filmfestivalen i Venedig.

Amorosa först ut i Venedig

VENEDIG (SvD) Den stora svenska delegationen har anlänt till Biennales årliga filmfestival och därmed ansluter de sig till de redan närvarande kamraterna från det övriga Norden för att få sina filmer bedömda.

I juryn ingår bl a Pontus Hultén, som stitit sig från sina futurister i Palazzo Grassi, och Jörn Donner, den senare på mellanlandning mellan diverse andra snabba juryuppdag och hedersbetygelser.

"Agnes var modig"

Först ut på plan av de svenske blev Mai Zetterling-med sin film

"Amorosa". På en tämligen välbesökt presskonferens berättade fru Zetterling, ledsagd av sin huvudaktör Stina Ekblad, om tankarna bakom sin film.

Agnes von Krusenstjerna var en modig människa som rådde vara kvinna och som bröt mot många tabun och familjeband.

Zetterling sade sig hålla med Agnes von Krusenstjerna om att familjen är en sorts skydd som hindrar ett djupare sökande i den egna själen.

— Vi är alla mycket ensamma i grunden och försöker komma i väg från denna ensamhet som ändå är det bästa vi har. Detta att behöva finna ut vem du är och om din plats i världen.

Agnes var mycket känslig och rädd för människor. Enklast är det

ju att följa strömmen. Det var ju Nietzsche som sade att "Livet är som att gå på lina..." eller som Olof Lagercrantz formulerar det för Agnes del: "Hennes vansinne blev hennes räddning."

Måste ta risker

Om själva filmmediets förhållande till livet, verkligheten och andra uttrycksmedel uttalade sig Mai Zetterling länge och sade bl a:

Film är inte detsamma som TV, på film är det rätt att hitta på eget så länge det är i linje med den porträtterade personens liv. Vi söker alla något inom oss själva. Om man inte tar risker dör man. Jag anser mig ha tagit risker. När jag gör film måste jag ha människor med samma inställning omkring mig. Och om jag inte

hade haft Stina Ekblad hade jag inte gjort filmen. Jag kände det som om vi var tre systrar som gjorde filmen över generations- och tidsgränserna. Den här konstnärliga känslan går igen i allt jag gör, när jag lagar mat gör jag stilla-ben av maten.

Är av förberedelser

Stina Ekblad hann under presskonferensen bara med att berätta lite om sin egen bakgrund som aktör och människa innan det var dags för avlösning och en ny resor hade att anträ podiet för att under en kort stund förklara bakgrunden till en film som kanske tagit år att förbereda och ett par timmar att se för publiken.

Hans Schiller

Känslig, vacker filmkonst i Biskötaren

VENEDIG (SvD) Att filmkonsten med vidhängande branschorgan föder fram sina egna påfåglar är ett obestridligt faktum såväl historiskt som internationellt. Till och med från vår egen avlägsna ankdamn dyker det upp fåglar med grannfjäderdräkt för ett snabbt nedslag och några hastiga signaturer från vingpen-norna på kvicka kontrakt.

Sedan fort iväg utan noggrannare besiktning av vad som hamnat i boet. Så kan det vara om man har råd att färdas i halvtaliga luftkorridorer.

Ä andra sidan finns det fortfarande kvar någon enstaka idealist som gärna ålar fram efter marken för att kunna rädda hem den fetaste masken, förhoppningsvis till glädje för en stor och seriös svensk filmpublik.

Europeiska alster

Den senare av de beskrivna bär namnet Ulf Berggren och har under de senaste åren gett oss filmer som bröderna Tavianis Kaos och Tarkovskij's Nostalghia och är nu på väg att komplettera vårt provinslika kunnande med en av de stora europeiska filmarnas bästa alster.

Det gäller greken Theo Angelopoulos filmer Turnéskådespelarna och Resan till Kythere, och så regissörens senaste Biskötaren som varit en av denna utmärkta Venedigsfestivals klart bästa filmer.

Angelopoulos har länge varit ett av de stora filmnamnen ute i Europa, men i Sverige har vi bara kunnat se några få av hans filmer i filmklubbssammanhang och via

den för ändamålet föga lämpade TV-rutan.

Dröm och myt

I sina tidigare filmer Dagarna 36, Turnéskådespelarna, Jägarna och Resan till Kythere har Angelopoulos berättat om sitt hemlands tragiska och komplicerade nutids-historia på ett sätt där dröm och myt blandar sig till poetiska och analytiska mönster som gjort hans verk till något tämligen unikt inom den samtida filmkonsten.

Rytmen är lugn, bilderna dröjer kvar länge och väntar in händelserna. Kameran rör sig sakta i cirklar eller mjuka åkningar där figurerna kan vandra och förflytta sig i tid och rum. Det är vad gäller Turnéskådespelarna en film som berättar i tre plan, säger Angelopoulos själv.

I det översta är det den uppenbara berättelsen, i det andra Greklands historia och i det tredje handlar det om teatern. Jägarna har en liknande struktur fast där är det resande teatersällskapet ersatt av ett litet hotell som får representera samhällsbyggnaden.

Hittar död man

Det är när ett jaktlag i snön i närheten av hotellet finner en död man som till sin uppenbarelse är en kommunistisk soldat från det sena 40-talets inbördeskrig som färdan in i medvetandet börjar.

Det är som en spiral ner i samvetet hos en samhällsklass, säger regissören själv och menar att han mellan inledning och avslutning har trängt in i en social och politisk dröm, där människorna ser sig själva och sitt uppträdande under 30 år. Liket i snön utlöser alltså en resa in i det medvetande som man valt att tränga undan.

Angelopoulos filmer är enligt honom själv den första kontakten

med landets historia den grekiska publiken haft via filmduken och det är naturligtvis en av anledningarna till att dessa berättelser som är mellan tre och fyra timmar långa nådde häpnadsväckande publiksiffror på hemmaplan, siffror som endast slogs av några amerikanska mastodontfilmer.

Grekiska historien

Turnéskådespelarna är en film med många bottenar och referenser till den grekiska historien. Filmen utspelar sig under en våldsamt period för Grekland och dess folk. Från året innan den italienska invasionen 1940 till general Papagos seger i valen efter inbördeskriget 1952.

De personer vi får följa i Angelopoulos film tillhör ett resande teatersällskap vilket som enda stycke på sin repertoar har "Det oddliga herdedramat". Herdinnan Golfo, ett sorts grekiskt Värmlänningarna.

Skådespelarna lever med sitt herdedrama i det förgångna men avbryts hela tiden i sitt spel av den aktuella verkligheten som gör sig påmind i form av bombningar och order om mobilisering. Det är här inte tilljorna som föreställer världen utan salongen.

Angelopoulos vill med sin uppbyggda film, där turnéskådespelarna fått namnen och sitt handlingsmönster efter figurerna i Orestesagan, säga att grekerna aldrig fått tillfälle att styra sig själva. De drabbades under den gestaltade perioden av Metaxas parafascism, italiensk invasion, tysk okkupation, påtvingat inbördeskrig och avslutningsvis Papagos hårda styre.

Historisk hämnd

Med grekerna som främlingar i

sitt eget land har 1900-talets historia blivit en enda lång tragedi, mer ett drama än en verklighet.

Angelopoulos låter dock sina personer ta historisk hämnd, på scenen eller i teaterlika uppställningar. Orestes mord på mor och styvfar låter han ske under uppförande av Herdinnan Golfo och åskådarna som inte kan skilja på spel och verklighet eller inte känner till sin egen historia applåderar livligt det inträffade.

Andra scener är trots skilda placeringar i filmen både direkt och historiskt ihopkopplade. När Agamemnon drar ut i kriget hänas hans uniformslädda och patriotiska person av hustrun Klytämnestra.

Dottern Elektra som bevitnar händelsen får tillfälle till hämnd på motståndarsidan då hon några år senare sexuellt hetsat en svartskjortad så att han inför hennes och (den grekiska) publikens ögon klär av sig naken med förvåntansfull blick. Elektra och publiken vänder snabbt på klacken och lämnar den stolte soldaten vanärad. Händelsen blir inte bara en personlig utan också en historisk revansch.

Berggrens försorg

Liksom för den nu presenterade Biskötaren blir det genom Ulf Berggrens försorg svensk premiär också på Angelopoulos förra film Resan till Kythere, varför det finns tillfälle att mer ingående återkomma till den samtill Theo Angelopoulos själv.

Vad det gäller Biskötaren så tycker sig Theo Angelopoulos ha funnit ett nytt filmspråk med den och det möjligen beroende på att han tagit italiensk hjälp i produktionen och det bestående av den

mycket flitige manusförfattaren Tonino Guerra och aktören Marcello Mastroianni som är grunden som hela filmen vilar på.

Biskötaren är inte som de tidigare i första hand en film om politik utan om erotik, flydda tider och flyende stämningar. Som flera av de allra bästa filmerna på den här festivalen är det en långsamt inlämnande film. Suverän i sin orkestrering och medvetet avaktande i sin bildbehandling och musikbehandling.

Säkert kroppsspråk

Huvudpersonen Spyros, genialt framställd av en Marcello Mastroianni som enbart genom sitt kroppsspråk och hållning meddelar vad många snacksalig dialog inte förklarar, är en lärare som lämnat sin profession och nu reser runt tillsammans med sina bin och samlar honung. Han har precis gift bort sin dotter och när han möter en ung kvinna ur den moderna generationen blir det många dolka och förbjudna känslor som sakta stiger mot vian.

Så småningom formulerar sig även Biskötaren till att bli en grekisk tragedi men innan dess hinner Theo Angelopoulos på ett diskret och känsligt sätt behandla många insikter i det manliga psy-

I Angelopoulos senaste film Biskötaren spelar Marcello Mastroianni huvudrollen.

ket som oftast föredrar att förhålla sig dolda.

Biskötaren är dessutom en mycket vacker film och då menar jag naturligtvis inte den yttliga skönhet som är lättsåld och lätt köpt utan den som får sin egenhet genom sitt innehåll. Tyvärr har nu inte filmkonsten i stort nått detta stadium publikt och man kan fråga sig varför en roman kan vara på 800 sidor och ha ett "litet" ämne medan detta inte får gälla för filmkonsten.

Mer allvarligt

Tyvärr verkar det som om såda-

Hans Schiller

Händelserikt på Nya Fylkingen

Invägning av Fylkingens nya lokaler i Münchenbryggeriet. Medverkande bl a Lokomotiv Koncert, Kroumata-ensemblen, Mats Persson, Kristine Scholz, piano, Anna Lindal, violin, Ilona Marous, sång, Annette Henrikszon m fl, dans.

Fylkingens nisch i tillvaron har ökat med hundra kvadrater till 525. På lördagskvällen invigdes de nya lokalerna i Münchenbryggeriet.

Så krast bör man naturligtvis inte beskriva en ideell verksamhet, men ändå är det dagens verklighet. Utbyggnaden av det svenska musikkivet har politiskt sett blivit en fråga om arbetsmiljö.

Stora, underbara musikcentra växer upp som svampar över hela landet, samtidigt som det måste sparas på driftskostnaderna. I samma komplex sitter Fylkingens nya granne, Elektronmusikstudion, och vänder på tioöringarna. Bandkompositioner har nämligen lägst status hos huggade sponsorer. "Nya Fylkingen" kallar man sig, men det är förstås samma gamla Fylkingen och samma trogna publik. Här odlar man myten om den absoluta friheten, liksom man odlar andra livslögnar i andra kulturhus. Men även om mycket av nyskapande är självbetalt eller lån, behöver också myten om friheten hållas levande.

Invigningskvällen talades det om framtiden, men blickades bakåt, inåt och utåt. Från 1982 är tex bilspelet "Öppningar", som representerade Fylkingens intermedia-image. I den dubbla rollen av radiokommentator och konferencier hamnade Sten Hansson inför det delikata dilemmat att motivera publiken för örats och ögats totala samverkan, medan radiolyssnarna försäkrades om att inte gå miste om något väsentligt! Veritabla öppningar är vad Jörgen Lindgren visar på duken; ljusgluggar som smalnar till tunna

linjer, nonfigurativa glasmålningar av nattbelysta stenar, benflisor och läderstrukturer, medan rasetlet från ett osynligt pärlförhänge binder samman de nästan korallartade ljudavsnitten i Pär Lindgrens elektronmusik.

Både bilden och musiken kunde i sin nollställda konfessionslöshet passa till varje samfunds kyrkor; ändå döjer sig såkert en omfattande ideologisk överbyggnad bakom produkten.

Detta är ett gammalt problem: vad behöver publiken veta? Att "da sotto terra" betyder dammkorens ljusbrytning på rotvälskitensiska i en totalt irrelevant upplysning om Ole Lytzw-Holms torra violinsolo, hedervärdt framfört av Anna Lindal, som medvetet eller omedvetet strävar efter en dialogverkan mellan det kanti-ga och det mjuka.

Det analytiska beskrivningssättet, som Lars Sandberg tillämpar

inför sitt fyrfingriga pianostycke "Touch", är heller ingen vägledning; antingen uppfattar man kompositionsprincipen, eller också inte, men lyssnaren har ju inte kommit för att kontrollera om analysen stämmer.

I det här fallet har Lars Sandberg skrivit en ovanligt engagerande och svängig musik, och duopianisterna Kristine Scholz och Mats Persson inhöstar publikens oförställda entusiasm. En skivinspelning är för övrigt på gång.

Det blev en lång, händelserik kväll med både dans, sång och slagverksmusik. Suveränt som alltid framförde en mångdubblad Kroumata-ensemble Edgar Varèses klassiska "Ionisation" från 1931; Lokomotiv Koncert - en högljudd trio med Dror Feiler som motor - testade de aktuella tabugränserna och högtalarnas infraregister under tio minuters dånande improvi-

sation; koreograferna Susanne Håkansson och Efva Lilja gav sina säkert inte så memoreringensklara bidrag, av vilka den sistnämnda "...cho..." i Annette Henriks-zons gestaltning fascinerade mest med dess originella rörelsemönster och sensuella underton.

Sten Hansson, tonsättarföreningens ordförande och före detta Fylkingenproducent, presenterade fem skämtsamma Wienerlied med assistans av Ilona Marous' perfekta koloratur, samt ett diversitsemang över olika sätt att adressera brev till Fylkingen. Att en försändelse som bar påskriften "Mr Baby Fyllking, Old Town, East & West Germany" slutligen nådde den rätta adressaten visar att verksamheten dock inte skett så i det fördolda som belackarna brukar påstå.

Carl-Gunnar Åhlén

För dig som ännu inte prenumererar på Svenska Dagbladet

Jag vill prenumerera på Svenska Dagbladet fr o m

☐ Jag önskar att min prenumeration gäller tills vidare med betalningsperiod på ☐ 12 ☐ 6 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 1 mån

☐ Jag önskar att min prenumeration endast gäller t o m den

Prenumerations- Namn (efternamn först)

Mån. Stäm. Sverige

12 839 - 898 c/o

6 426 - 458

4 285 - 305

3 215 - 229

1 72 - 77

och grundpris utland

Sänd in

kupongen eller ring vårt ombud. Tel. bostad

Utdelningsadress

Postnr

Postanstalt

Sänd in

kupongen eller ring vårt ombud. Tel. bostad

Nat. arb.

Betala inte nu. Vänta tills inbetalningskortet kommer!

PR PS

SVENSKA DAGBLADET

Prenumerationskontoret

Svarspost

Kundnummer

14073308

101 10 STOCKHOLM

Måndag, Tisdag

GuldKorn

3 kappor i en!

Se bild. Poplinkappa med lösttagar pålsväst i kanin. Kan även bäras utanpå. Grått, beige. **GULDKORN 1.595:-**

Dräkt från Malli Mari. Välsydd, sidenfodrad. Royal, svart, vin. 34-46 (1.298:-) **GULDKORN 998:-**

Knytblus crepe de chine. Royal, röd, grön. (398:-) **GULDKORN 299:90**

Plissékjol i flanel. Marin, röd, grå **GULDKORN 199:90**

Flanelbyxa. Grå, vit, ecru, royal, marin. **GULDKORN 269:90**

Modehusen PAGELLE

Klarabergsgat. 56. PK-huset Hamngat. Taby C. Högdalen C. Skarholmen C. Kringlan Södertälje. Aktuella kontokort gäller. **PAGELLE VIP CONTO** hämta ansökan i alla Modehusen.

RENSÄTTA FASTIDSBOD

16 år som specialist på trädgårdsmöbler

SKYLTMOBLER 20-50%

Div. UDDA MOBLER 20-60%

Pris: Förlj KONVALJ inkl. dyna (625:-) 300:-

Delvis UTG. MODELLER i tryckimpregnerat, villaserat stål/plast och helplast

20-50%

DYNOR-DYNOR 20-60%

ELGRILL (1.400:-) 695:-

JABOSTUGA 9 kvm (16.200:-) 4.990:-

TIMMERSTUGA 10 kvm+altan 2,7 kvm (14.950:-) 11.950:-

SERVERINGS-VAGN Nistac (425:-) 350:-

HELPLASTBORD 100 cm diam. (545:-) 395:-

ÖPPET: Vardagar 9-18 Lördagar stängt (fr.o.m. 20 sept. lörd. 9-14)

Kör motorvägen mot Gustavsberg på Värmdö, tag av mot Örminge, följ därefter skylt Hösselöden och Rensättra Gärd.

SALTSJÖ-BOO TEL. 715 68 81